

ANIVERSAREA A 80 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA CATEDREI DE POMICULTURĂ.

THE 80th ANNIVERSARY OF FRUIT TREE GROWING CHAIR ESTABLISHMENT

CIREAȘĂ V., G. GRĂDINARIU, M. ISTRATE
U.S.A.M.V. Iași

Abstract: Prof. dr. M. Costetchi had established the Fruit Tree Growing Chair in 1925. Pr5of. Dr. P. Babalean layed the foundation of romanian Fruit Tree Growing Science (1946-1950). After the Horticulture Faculty was established at Iasi in 1951, the Fruit Tree Growing Chair created at V. Adamachi Research and Experimental Farm a large material resources wich was developed throught the years by prof. assist. dr. M. Mitu, prof. dr. doc. A. Liacu, prof. dr. V. Cireasa, prof. dr. Gh. Drobota, prof, assist. dr. Mari-Ann Drobota, lecturer dr. Florica Rosu, prof. dr. G. Gradinariu, prof. assist. dr. M. Istrate, lecturer dr. M. Dascalu, assist. Cristina Zlati

Înființarea catedrei de pomicultură la Facultatea de Agronomie din Iași a fost pregătită de cursurile libere de pomicultură predate în cadrul secției agronomice a societății de medici și naturaliști din Iași în anul 1834 de către dr. I. Cihac, de Prof Ion Ionescu de la Brad la Academia Mihăileană (1842), de prof. Haralamb Vasiliu care în perioada 1908-1912, ține câteva lecții libere de pomicultură în cadrul universității ieșene, fiind convins de “marea importanță ce prezintă pomicultura pentru țara noastră chiar în momentele de față, - dar mai ales ce ar trebui să reprezinte în viitor”.

În anul 1925 la Facultatea de științe agricole a universității ieșene, se înființează conferința de horticultură care a fost încredințată Conf. onorific Mihail Costețchi (1894 – 1972), absolvent al Școlii centrale de agricultură din Brignon (Franța). El a reînființat Școala profesională de la Vișani (1923 – 1925), a fost inspector general al Horticulturii românești și consilier ministerial. În 1934 a întocmit prima hartă de zonare pomicolă a României, care cuprindea 26 de regiuni, iar în 1934 tipărește primul curs universitar de Pomicultură (vol I – Bazele științifice ale Pomologiei). A fost colaborator la lucrarea intitulată “Marea Enciclopedie Agricolă” editată de C. Filipescu.

Între anii 1942 – 1950, disciplina este condusă de conf dr. Pavel Babalean (1910 – 1950) care obține titlul de doctor în științe agronomice la Facultatea agricolă din Berlin cu teza: “*Zur Frage des Fruchtansatzes beim Apfel*” (1938). Pentru prima oară cursul de pomicultură este structurat în trei părți bine distincte: pomicultură generală, pomicultură specială și pepinieră. În acest curs se pun bazele științifice ale biologiei pomilor din țara noastră. În anul 1948 adresează Ministerului Învățământului un memoriu asupra necesității înființării și organizării unei “secții horticole – viticole la Facultatea de Agronomie Iași”, fapt

realizat la numai un an de la moartea sa. În paralel cu activitatea sa didactică, între anii 1942 – 1948 a funcționat ca șef al regiunii Horti - Viticole Iași, iar în perioada 1948 – 1950 a fost șeful laboratorului de Pomicultură de la Stațiunea Agricolă Iași. Totodată a fost colaborator științific al Academiei Române. Moartea sa prematură în 1950 l-a împiedicat să-și vadă idealul profesional.

Primul curs de pomicultură generală la Facultatea de Horticultură este predat în anul universitar 1953 – 1954 de către șeful de lucrări M. Mitu, fost asistent al prof. P. Babalean. Acesta a transformat disciplina de Pomologie într-disciplină nouă și anume Pomicultura specială, care analiza tehnologia de cultură a fiecărui soi în parte. Teza sa de doctorat intitulată: *“Contribuții la studiul pomologic al soiurilor autohtone de prun din bazinul pomicol Comarna – Iași”* a fost extrem de apreciată.

A lăsat pentru posteritate 4 cursuri de Pomicultură specială, fiind coautor al Pomologiei României (în volumele dedicate mărilor, părului, gutuului, prunului și nucului).

Din anul 1954 disciplina este condusă de prof. dr. doc. A. Liacu, care formează la Iași o adevărată școală pomicolă și un puternic centru de specializare profesională și de perfecționare a specialiștilor pomicultori prin doctorat.

A elaborat pe parcursul întregii sale activități 2 cursuri universitare, dintre care ultimul a ajuns la 4 ediții.

Activitate sa științifică a fost axată pe două direcții principale și anume: studiul portaltoilor autohtoni și studiul tehnologiei de cultură a pomilor.

Începând cu anul 1975, Conf. dr. Victor Cireașă, colaborator al prof. dr. A. Liacu și conf. dr. M. Mitu, fost student al prof. P. Babalean, continuă tradițiile bogate ale scolii pomicole ieșene. Domnul prof. dr. Cireașă Victor a fost colaborator la lucrarea *“Pomologia României”* (vol II, III și VI) unde a valorificat date din teza sa de doctorat cu titlul *“Studiul soiurilor autohtone de măr din Depresiunea Nemțișor”*. Este autor al cursului de Pomicultură generală (1995) și coautor la 3 cursuri de pomicultură generală și specială.

De la înființarea facultății, activitatea didactică se desfășoară în laboratoare, câmpurile didactice și în condiții de producție la Stațiunea Didactică și Experimentală Iași (Ferma “V. Adamachi”).

Învățământului la zi a fost reprezentat la început prin 2-3 ore de curs predate în anul III de studiu, 2-3 ore de lucrări practice și un proiect de an.

Mai târziu, cursul a fost structurat pe doi ani de studiu: pomicultură generală în anul III (2 ore de curs și 2 ore lucrări practice) și pomicultură specială în anu IV de studiu, cu același număr de ore.

În perioada 1995 – 1999, titularii de curs la disciplinele de pomicultură au fost: prof. dr. Gh. Drobotă, Conf. dr. Mari-Ann Drobotă, Conf. dr. G. Grădinariu și Șef lucr. dr. M. Istrate.

În paralel la Facultatea de agronomie cursul de pomicultură la anul III de studiu a fost prezentat de Șef lucr. dr. Florica Roșu (1980-1985) și Conf. dr. Mari-Ann Drobotă (1986-1998).

După anul 1999 și în prezent titularii de curs la disciplinele de Pomicultură sunt: Prof. dr. G. Grădinariu, Conf. dr. M. Istrate și Șef lucr. dr. M. Dascălu.

De-a lungul anilor au funcționat cursuri fără frecvență, cursuri postuniversitare, specializări, precum și cursuri în vederea acordării definitivatului și gradelor didactice profesorilor din liceele agricole. În prezent a fost introdusă și forma de învățământ la distanță.

Pentru aprofundarea cunoștințelor în domeniul pomiculturii, începând cu anul universitar 1991/1992 a fost introdus la anul V de studii, cursul facultativ de *Producere a materialului săditor pomicol*. Acest curs fiind axat, în principal, pe tehnologiile intensive de producere a materialului săditor pomicol și pe tehnologiile de obținere a pomilor altoiți, liberi total de viroze. Atât cursul, cât și aplicațiile practice de laborator, fiind susținute de către Conf. dr. Grădinariu G. (1991-2001).

Începând cu anul universitar 1991/1992, în cadrul Facultății de Horticultură a luat ființă învățământul de scurtă durată (3 ani), prin înființarea Colegiului de Viticultură - Pomicultură și a Colegiului de Arhitectură peisageră.

În cadrul Colegiului de Viticultură - Pomicultură instruirea studenților în domeniul pomiculturii se realizează prin următoarele discipline:

1. *Tehnologia cultivării pomilor și arbuștilor fructiferi* (anul II de studii). Cadrele didactice: prof. dr. Cireașă Victor (1992-1995); Conf. dr. Istrate Mihai (1995- 2004).

2. *Producerea materialului săditor pomicol* (anul II de studii). Cadrele didactice: prof. dr. Drobotă Gheorghe (1992-1999); Conf. dr. Grădinariu Gică (1999-2001), șef de lucrări dr. Dascălu Marius (2002-2005).

3. *Soiuri de pomi, portaitoi și arbuști fructiferi* (anul III de studii). Cadrele didactice: prof. dr. Drobotă Gheorghe (1992-2000); șef de lucrări dr. Dascălu Marius (2000-2005).

Pentru instruirea practică a studenților de la Colegiu este folosită baza materială a disciplinelor de pomicultură existente la Facultatea de Horticultură.

În perioada 1941 – 2005 au fost redactate și publicate următoarele cursuri, monografii și manuale, care au apărut pe plan local sau central.

CĂRȚI ȘI CURSURI

Babalean P., - Curs de Horticultură, vol. I și II. Politehnica București, 1941.

Babalean P., - Curs de Horticultură (Pepiniere). Edit. Polit. Iași, 1948.

Costețchi M., - Curs Pomicultură, vol. I, Bazele științifice ale Pomologiei. Inst. Graf. Sf. M^{rea} Neamț, 1934.

Liacu A., - Pomicultură generală și specială, ediția II. Lito. Iași, 1964.

Sonea V., Liacu A., Popescu M., - Pomicultura. Edit. Pedagogică București, 1968.

Mitu M., - Curs Pomicultură specială. Lito. București, 1966.

Liacu A., - Pomicultură generală (partea I și II). Curs lito. I.A. Iași, 1974.

Popescu M., Milițiu I., Mitu M., - Pomicultură specială. Edit. Didactică și Pedagogică București, 1974.

Ghena N., Mihăescu Gr., Popescu M., Cireașă V., Godeanu I., Drobotă Gh., - Pomicultură generală și specială. Editura Didactică și Pedagogică București, 1977.

Popescu M., Milițiu I., Mihăescu Gr., Cireașă V., Godeanu I., Drobotă Gh., Cepoiu N., - Pomicultură generală și specială. Edit. Didactică și Pedagogică București, 1982.

Popescu M., Milițiu I., Cireașă V., Godeanu I., Cepoiu N., Drobotă Gh., Ropan G., Parnia P., - Pomicultură generală și specială. Edit. Didactică și Pedagogică București, 1992.

- Cireașă V., Drobotă Gh., Drobotă Mari-Ann – Pomicultură generală. Îndrumător lucrări practice. Lito.I.A. Iași, 1990.
- Cireașă V., - Pomicultură generală. Curs lito.U.A.Iași, 1995.
- Drobotă Mari- Ann – Pomicultură. Curs lito. U.A.M.V. Iași, 1996.
- Drobotă Mari-Ann, Drobotă Gh., Rominger O., - Soiuri de pomi, arbuști fructiferi și portaltoi. Curs lito. U.A.M.V. Iași, 1997.
- Grădinariu G., Istrate M., - Cultura pomilor și arbuștilor fructiferi. Curs lito. U.A.M.V.Iași, 1996.
- Grădinariu G., Istrate M., Dascălu M., - Pomicultura. Editura Moldova Iași, 1998.
- Grădinariu G., - Pomicultura specială. Edit. "Ion Ionescu de la Brad" Iași, 2003.
- Grădinariu G., Istrate M., - Pomicultura. generală și specială. Editura Moldova Iași, 2003.

MONOGRAFII

- Bordeianu T., Constantinescu N., Ștefan N., Liacu A. și colab. – Pomologia R.P.R., Vol. I. Edit. Acad. R.P.R. București, 1961.
- Bordeianu T., Constantinescu N., Ștefan N., Liacu A., Mitu M., Cireașă V., și colab. – Pomologia R.P.R., Vol. II - Mărul. Edit. Acad. R.P.R. București, 1964.
- Bordeianu T., Constantinescu N., Ștefan N., Liacu A., Mitu M., Cireașă V., și colab. – Pomologia R.P.R., Vol. III – Părul, Gutuiul, Moșmonul. Edit. Acad. R.P.R. București, 1964.
- Bordeianu T., Constantinescu N., Ștefan N., Liacu A., Mitu M. și colab. – Pomologia R.P.R., Vol. IV – Prunul, Cireșul, Vișinul. Edit. Acad. R.S.R. București, 1965.
- Bordeianu T., Constantinescu N., Ștefan N., Liacu A., Cireașă V. și colab. – Pomologia R.P.R., Vol. VI - Edit. Acad. R.S.R. București, 1967.
- Liacu A., - Portaltoii pomilor. Lito. I.A. Iași, 1979.
- Drobotă Gh., Drobotă Mari-Ann, Strâmtu D., Cârdei E., - Cultura prunului. Editura Ceres, București, 1991.
- Budan S., Grădinariu G., - Cireșul. Editura Ion Ionescu de la Brad Iași, 2000.

CUNDOCERE DE DOCTORAT

Prof. Dr.doc. A. Liacu a îndrumat un număr de 19 doctoranzi, dintre ei 10 au obținut titlul de doctor (Gh. Dumitrescu, Gh. Drobotă, Florica Roșu, D. Strâmtu, Mari-Ann Drobotă, Maria Lazăr, E. Rominger, Gh. Lazăr, Doina Vlădianu, C. Dascălu).

Prof dr. V. Cireașă, în calitatea de conducător de doctorat, îndrumă în prezent 10 doctoranzi, din care în ultima perioadă 5 dintre ei au obținut titlul de doctor (Gh. Iacobuță, P. Grivu, V. Marinache, Marinela Ungureanu și M. Dascălu).

Prof. dr. G.Grădinariu a obținut în anul 2004 calitatea de conducător de doctorat, având sub îndrumare 2 doctoranzi la forma fără frecvență și un doctorand la forma cu frecvență.

În cadrul disciplinei de pomicultură au fost conferite un număr de 5 titluri de doctor docent în științe (A. Negrilă, A. Gherghi, I. Modoran, V. Cociu, C. Ioniță, I. Mircea).

TEZE DE DOCTORAT SUSȚINUTE DE CADRELE DIDACTICE DE LA DISCIPLINA DE POMICULTURĂ.

- Babalean P., - Zür Frage des Fruchtansatzes beim Apfel. Angew. Botanik. Berlin, 1938.
- Liacu A., - Contribuții al agrotehnica producerii puietilor de corcoduș. Inst. Agr. București, 1948.
- Mitu M., - Studiul soiurilor autohtone de prun din Depresiunea Jijia-Bahlui. I.A.N.B., București, 1962.
- Cireașă V., - Studiul soiurilor autohtone de măr din Depresiunea Nemțșor. I.A.N.B., București, 1965.
- Drobotă Gh., - Contribuții la studiul tăierii piersicului. Inst. Agr. Iași, 1978.
- Drobotă Mari-Ann – Influența poziției ramurilor de schelet asupra creșterii și fructificării piersicului. . Inst. Agr. Iași, 1979.
- Grădinaru G.,- Cercetări privind influența unor factori tehnologici asupra calității și păstrării merelor. A.S.A.S. București, 1994.
- Istrate M., - Contribuții privind stabilirea sortimentului de vișin pentru zona de N-E a Moldovei. A.S.A.S. București, 1999.
- Roșu Florica, -Contribuții la studiul tăierii cireșului. Inst. Agr. Iași, 1978.
- Dascălu M., -Contribuții la stabilirea sistemului de tăiere în perioada de vegetație a cireșului în condițiile ecosistemului Iași, U.Ș.A.M.V. Iași, 2004.

ACTIVITATEA DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Cercetările în pomicultură au fost axate pe soluționarea noilor aspecte apărute odată cu necesitatea intensivizării culturii pomilor și arbuștilor fructiferi în țara noastră.).

În domeniul producerii materialului săditor pomicol colectivul disciplinei condus de A. Liacu și-a adus o contribuție deosebită al stabilirea verigilor tehnologice principale din tehnologia de producere a materialului săditor pe cale generativă, în studiul portaltoilor vegetativi pentru plantațiile intensive și superintensive, precum și crearea unor portaltoi pitici la gutui, prun și cireș.

Pe baza rezultatelor obținute au omologați 3 portaltoi generativi la prun: *P.F. Scolduș*, *P.F. Gălbior* și *Porumbarul de Iași* (**A. Liacu, Gh. Drobotă și Mari-Ann Drobotă**) și soiul de cireș *Cristimar* (**V. Cireașă**).

În vederea stabilirii celui mai corespunzător sortiment, pentru condițiile ecosistemului pomicol Iași s-a studiat comportarea în pepinieră și livadă a numeroase soiuri autohtone și străine de măr, păr, prun, piersic, cireș, vișin și nuc. Din flora pomicolă locală s-au identificat și introdus în colecțiile pomologice 130 de soiuri și biotipuri, constituind un fond de germoplasmă deosebit de valoros.

O atenție deosebită s-a acordat selecționării și introducerii în cultură a unor noi arbuști fructiferi (*Hippophae rhamnoides*, *Zizyphus jujuba*, *Lonicera caerulea var. edulis*, *Aronia melanocarpa*) la care s-au elaborat tehnologiile de producere a materialului săditor, de înființare și întreținere a plantațiilor.

Au fost efectuate studii de zonare pomicolă în Moldova și s-au adus contribuții la îmbunătățirea tehnologiei culturii intensive și superintensive a mărului, prunului, piersicului, cireșului și vișinului, făcându-se precizări asupra sortimentului, distanței de plantare, tăierii și conducerii pomilor, fertilizării și întreținerii solului în plantații.

În urma cercetărilor fundamentale privind relațiile dintre creștere- rodire – entropie, V. Cireașă a elaborat și introdus terminologia pomicolă unele concepte noi (pomocronotop, performantică, pomosofie, mediobiologia, pomosemiologia etc).

În perioada 1996-2000 s-a lucrat în cadrul unui colectiv de cercetare mai larg, la rezolvarea unor aspecte privind: influența îngrășămintelor chimice asupra calității fructelor la principalele soiuri de măr; fertilizarea foliară cu unele produse biologice; valorificarea unor surse reziduale de biominerale din șlamuri miniere; influența normării chimice a încărcăturii de rod asupra producției, a calității acesteia și a alternanței de rodire la măr; stabilirea momentului optim de recoltare a merelor.

O componentă importantă a activității de cercetare a reprezentat-o granturile de cercetare încheiate cu M.E.C. sau cu A.N.S.T.I. cum ar fi:

“Cercetări privind acțiunea mediobiogenă a arbuștilor fructiferi.”

-“Cercetări privind modernizarea tehnologiilor pomicole în corelație cu resursele naturale și formele de proprietate”-C.N.C.S.I.S.

-“ Evaluarea potențialului biologic și agroproductiv al soiurilor autohtone de măr existente în colecția pomologică a U.S.A.M.V. Iași. – A.N.S.T.I.

Prin activitatea lor, o parte din cadrele didactice care au activat la disciplinele de pomicultură s-au bucurat de recunoaștere științifică, pe plan intern și internațional:

S-a participat la numeroase consfătuiri, congrese, simpozioane, organizate în țară și străinătate. S-au efectuat specializări în Bulgaria (1962), Italia (1967-1968), Germania (1974), Israel, Franța. Se colaborează cu universitățile din Bologna (Italia), Giessen (Germania), Tel Aviv (Israel), Chișinău (Rep. Moldova), Palalampur (India).

BIBLIOGRAFIE

1. Liacu A., 1975 –50 de ani de existență a disciplinei de pomicultură la Institutul Agronomic Iași. Revista Cercetări Agronomice în Moldova, pag 135-136.
2. Cireașă V., Grădinariu G., 2001 –Profesorul M. Costețchi cititorul înățăământului horticol în Moldova. Lucr. Șt. U.Ș.A.M.V. Iași, seria Horticultură, pag. 119-120.